

KL's høringssvar til justeret forslag til den danske CAP-plan 2023-27

Landbrugsstyrelsen har sendt supplerende miljørapport inklusive justeret forslag til den danske CAP-plan 2023-2027 i fornyet høring den 11. november 2021 på baggrund af Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021. KL takker for muligheden for at komme med kommentarer hertil.

Det har ikke været muligt for KL at foretage en politisk behandling af høringssvaret inden for høringsfristen. Derfor tages der forbehold for den efterfølgende politiske behandling af høringssvaret.

Indledning

CAP-planen er den danske udmøntning af EU's fælles landbrugspolitik for perioden 2023-2027. Planens formål er, at den skal understøtte EU-fælles målsætninger om en økonomisk bæredygtig landbrugssektor, fremme den grønne dagsorden inden for miljø, klima og natur samt styrke udviklingen i landdistrikterne. EU's landbrugsstøtte til Danmark udgør hovedparten af finansieringen til kommunernes arbejde med klima-, miljø- og naturindsatser i det åbne land. Samtidig bidrager landbrugsstøtten til at understøtte en grøn og bæredygtig omstilling af landdistrikterne, hvor det både er rart at arbejde og at bo. CAP-planen 2023-2027 er derfor central for kommunernes muligheder for at levere på den grønne dagsorden og arbejdet med at udvikle landdistrikterne.

Den danske udmøntning af EU's fælles landbrugspolitik er i dag delt op i to søjler. Søjle 1, som udmønter den direkte landbrugsstøtte til landbrugerne, og søjle 2 eller Landdistriktsprogrammet, som udmønter den udviklingsorienterede støtte, herunder tilskudsordninger til miljø-, klima- og naturindsatsen samt landdistriktsudvikling. KL sendte ikke et høringssvar til den første høring af CAP-planen 2023-2027, men har i stedet givet bemærkninger til høringen af forslaget til ændring af landdistriktsprogrammet 2022 og høringen af det justerede forslag hertil, som lægger sporene for CAP-planen 2023-2027. Den første høring af CAP-planen 2023-2027 afspejlede regeringens udspil til landbrugsforhandlingerne, mens det justerede forslag afspejler de politiske målsætninger, som er blevet fastsat med Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021. KL's høringssvar til det justerede forslag til den danske CAP-plan 2023-2027 ligger i forlængelse af KL's høringssvar fra den 31. august 2021 og den 28. august 2021 vedrørende udmøntningen af EU's landdistriktsprogram i Danmark i overgangsåret 2022. For at illustrere KL's samlede holdning til den danske CAP-plan 2023-2027 vil centrale pointer fra KL's høringssvar til Landdistriktsprogrammet 2022 også blive fremhævet i dette høringssvar.

KL tager i sit høringssvar primært udgangspunkt i de tilskudsordninger, der har betydning i forhold til kommunernes arbejde med grøn omstilling og udvikling af landdistrikterne.

Dato: 24. november 2021

Sags ID: SAG-2021-05693
Dok. ID: 3151154

E-mail: MRHA@kl.dkMR
HA@kl.dk
Direkte: 3370 38683370
3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København
SWeidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 9

Dato: 24. november 2021

Sags ID: SAG-2021-05693
Dok. ID: 3151154

E-mail:
MRHA@kl.dkMR
HA@kl.dk
Direkte: 3370 38683370
3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København
SWeidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 9

Generelle bemærkninger

Overordnet set er KL positiv over for det justerede forslag til den danske CAP-plan 2023-2027, som understøtter mange af de miljø-, klima- og naturindsatser, som kommunerne gennemfører. Særligt i forhold til kommunernes arbejde med kollektive virkemidler. Set i lyset af de politiske målsætninger, som er fastlagt med Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021 vil KL dog påpege nogle enkelte forbedringsforslag, som KL finder nødvendige, hvis de politiske målsætninger skal realiseres i praksis. Samtidig vil KL – ligesom i KL's hørings svar vedrørende udmøntningen af EU's landdistriktsprogram i Danmark i overgangsåret 2022 – påpege, at det fortsat er KL's vurdering, at der mangler ordninger, der er målrettet pleje af den mere sårbare natur.

Langt hovedparten af den statslige støtte til naturpleje finansieres via EU's landbrugsstøtte til Danmark. Det er derfor afgørende, at der også er ordninger i CAP-planen, som understøtter de politiske ambitioner og de forpligtigelser, som er pålagt kommunerne på naturområdet. For eksempel er det KL's vurdering, at der mangler ordninger, som understøtter, at kommunerne mere målrettet kan realisere Grønt Danmarkskort, Natura 2000-planerne mv. Det kunne for eksempel være ordninger såsom de tidligere tilskudsordninger for Natura 2000-projekter, Sammenhængende arealer og Særlige levesteder for bilag IV-arter. Alternativt kunne der indføres en ny og bedre ordning, hvor lodsejere kunne få tilskud til at udtage agerjord i Natura 2000-områder. Det ville give kommunerne et redskab til at sikre gunstig bevaringsstatus af særligt den lysåbne natur og de arter på udpegningsgrundlaget, der lever her. Via EU og de Natura 2000-udpegede arealer, som er udpeget i relation hertil, er Danmark forpligtiget til sikre gunstig bevaringsstatus af alle habitatnaturtyper. Kommunerne mangler særligt redskaber i forhold til at kunne arbejde målrettet med at beskytte de lysåbne habitatnaturtyper.

Kommunerne bør fortsat være akse for udtagningsindsatsen

Udtagning/vådlægning af lavbundsjord og etablering af vådområder er centrale elementer i Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021 som konkrete virkemidler til at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser og kvælstofbelastning i vandmiljøet. Og der er afsat mange midler hertil – både i regi af CAP-planen, men også nationalt finansierede ordninger. Men støtteordninger gør det ikke alene.

Udtagningsprojekter er en kompliceret affære, som forudsætter særlige faglige kompetencer, erfaring samt et omfattende planlægnings- og koordineringsarbejde. Derfor er det også afgørende, at der bliver skabt et effektivt setup i forhold til udtagning af landbrugsjord, som sikrer, at udtagningsindsatsen kommer op i et helt andet gear, og at projekterne på det åbne land leverer på flere bundlinjer. Ellers når vi ikke i mål med en fuld grøn omstilling af det åbne land, og indsatserne bliver dyrere end nødvendigt. Det forudsætter et velorganiseret og lokalt forankret setup, der hviler på et stærkt samarbejde, og hvor der er fokus og opbakning til en helhedsorienteret arealplanlægning af det åbne land.

Med vådområdeaftalerne med staten har kommunerne siden 2009 udgjort akser for indsatsen for at udtage landbrugsjord og udtaget tusindvis af hektar til vådområder og lavbundsprojekter. Arbejdet med at udtage og vådlægge landbrugsjord for at reducere udledning af drivhusgasser, kvælstof og

fosfor er således foregået i mange år. Kommunerne har samtænkt projekterne med egnsudvikling, klimasikring/-robusthed, naturgenopretning, biodiversitet, arrondering mv. og har dermed leveret på flere bundlinjer. De sidste par år er der imidlertid kommet mange nye og forskelligartede udtagningsaktører til. Det synes KL er godt, for det er en stor og vigtig opgave, som ingen kan klare alene. De mange nye aktører og den store opgradering af udtagningsindsatsen forudsætter dog, at der er nogen, som koordinerer indsatsen og tænker på tværs. Her er kommunerne og samarbejdet i de tværkommunale Vandoplandsstyregupper (såkaldte VOS'er) centrale. VOS'erne planlægger, prioriterer og gennemfører kommunernes vådområde- og lavbundsprojekter indenfor hvert hovedvandopland. Det er derfor KL's vurdering, at det er afgørende, at der ved siden af CAP-planen og de nationalt finansierede ordninger til udtagning afsættes midler til at styrke indsatsen i de tværkommunale VOS'er, så kommunerne kan bidrage til at udbrede de gode eksempler, facilitere et bredt og lokalt forankret samarbejde på tværs af alle relevante nøgleaktører og understøtte at projekter placeres, hvor det giver størst samfundsøkonomisk effekt, jf. fælles forslag fra Danmarks Naturfredningsforening (DN), Landbrug & Fødevarer (L&F) og KL af 21. maj 2021 om etablering af et effektivt udtagningssetup.

Vigtigt med attraktive og fleksible tilskudsordninger til udtagning

Som tidligere nævnt er kommunerne erfarne udtagningsaktører, som har mangeårig erfaring med at afdække potentialet for udtagningsprojekter, den opsøgende lodsejerindsats samt planlægning og gennemførelse af konkrete projekter i det åbne land. Derudover varetager kommunerne også en række myndighedsopgaver, som betyder, at de i større eller mindre grad er involveret i alle udtagningsprojekter. Som følge heraf mener KL, at det er afgørende, at kommunerne bliver bragt aktivt i spil i forhold til den konkrete udtagningsindsats.

En måde at styrke kommunernes konkrete udtagningsindsats på – og samtidig øge sandsynligheden for, at der kommer afløb for de EU-finansierede ordninger til udtagning – er, at betingelserne i de EU-finansierede tilskudsordninger i vådområds- og lavbundsprojekter bliver gjort mere attraktive og enkle at anvende, når de senere skal specificeres. Det gælder både for kommunens økonomi, for eksempel i forhold til aflønningstaksterne og ordningernes andel til projektleddelse og overhead, og i forhold til kravene til de enkelte projekter i forhold til omkostningseffektivitet og arealeffekt pr. ha. Det skal ses i lyset af, at kommunerne bærer en stor risiko i disse projekter. Er der for eksempel en lodsejer, som springer fra sent i projektet, og det samlede projekt derfor må falde, så får kommunerne ikke dækket deres allerede afholdte udgifter i realiseringsfasen. Samtidig har kommunerne også allerede gennemført en stor del af de projekter, som umiddelbart er lettest at gå til. Derfor mener KL, at kommunerne som minimum skal have dækket deres omkostninger i projekterne. Det kan for eksempel ske ved at øge aflønningstaksterne i ordningen, ved at indføre en større overhead til projekterne eller via etablering af en national pulje/ordning til kommunale projekter, som må opgives sent i realiseringsfasen.

Detaljerede bemærkninger

I nedenstående vil KL give bemærkninger til nogle udvalgte konkrete ordninger målrettet 1) Udtagning og vandprojekter, herunder klima, miljø og biodiversitet, 2) Natur/biodiversitet og 3) Udvikling af landdistrikter blive gennemgået.

Dato: 24. november 2021

Sags ID: SAG-2021-05693
Dok. ID: 3151154

E-mail: MRHA@kl.dkMR
HA@kl.dk
Direkte: 3370 38683370
3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København
S
Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 9

1. Udtagning og vandprojekter, herunder klima, miljø og biodiversitet

Brug af kollektive virkemidler til at udtage landbrugsjord for at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser i atmosfæren samt kvælstof og fosfor i vandmiljøet er et central virkemiddel/redskab for at opfylde de ambitiøse målsætninger i Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021. EU's landbrugsstøtte til Danmark udgør en stor del af kommunernes finansiering til at planlægge, prioritere og gennemføre konkrete vådområde- og lavbundsprojekter. Derfor mener KL, at det er afgørende, at betingelserne i de EU-finansierede udtagningsordninger bliver gjort mere attraktive for både kommunerne og lodsejerne, så de kan matche de nationalt finansierede udtagningsordninger.

5.3.8 Vandprojekter

En af pointerne i det fælles forslag fra DN, L&F og KL af 21. maj 2021 til [udtagning af landbrugsjord](#) er, at der er behov for en bedre samtænkning af de mange tilskudsordninger, som har overlappende formål. Derfor synes KL også, at det er positivt, at indsatserne fysiske vandløbsindsatser, kvælstofvådområder, fosforvådområder og lavbundsprojekter med det justerede forslag til CAP-plan 2023-2027 er blevet samlet under én ordning – *Vandprojekter*. Derudover har KL enkelte mere konkrete kommentarer til indsatserne under den samlede ordning, som fremgår af nedenstående.

Indsats: Fysiske vandløbsindsatser:

KL vil gerne kvittere for, at indsatsen "Fysiske vandløbsindsatser" igen er blevet en del af udmøntningen af EU's landbrugsstøtte til Danmark. Dog mener KL, at det afsatte beløb på 18 mio. kr. pr. år er i underkanten af, hvad der er behov for. Vi er nu nået til 3. planperiode, og de "lette" projekter er gennemført. Det vil sige, at det er de store projekter som genslyngninger og ådalene, der mangler. Det er komplicerede og dyre projekter. Der bør derfor afsættes flere midler, hvis man ønsker indsatserne gennemført.

Tilsvarende bør referencerammen for projekterne hæves og ikke som tidligere fastsættes på baggrund af erfaringstal. Erfaringstallene kigger naturligt nok bagud og bygger på de "lette" og mindre projekter, men eftersom de nu er ved at være løst, har kommunerne alle de besværlige og dyrere projekter tilbage. Det bør en ny referenceramme afspejle. Kriterierne for, hvilke typer af projekter der kan sprænge rammen, bør også udvides. Endelig har KL nogle mere praktiske spørgsmål i forhold til forståelsen af rammerne for indsatsen:

- I beskrivelsen af vandløbsprojekterne nævnes fosforudledning som et problem. Det har ikke tidligere været tilfældet. Kan det blive en stopklods for at gennemføre indsatser?
- KL bemærker at det er et paradoks at vandløbsindsatserne er frivillige for lodsejere, men pligtige for kommunerne at gennemføre.
- I dansk lov er der i forvejen krav om 2 meter bræmmer på en række vandløb. Det fremgår ikke tydeligt, om de 3 meter bræmmer i GLM4 er et krav om yderligere 3 meter til samlet 5 meter, eller om det reelt kun er 1 ekstra meter bræmme.

Indsats: Fosforvådområder:

Den ordning, der er beskrevet i den justerede CAP-plan 2023-2027, retter sig alene mod klassiske fosforådale. Disse kan i nogle tilfælde være det rigtige værktøj for at sikre en fosforindsats til et vandområde, men der vil være mange tilfælde, hvor fosforådale ikke er det rette værktøj til at reducere fosforfrigivelsen til et vandområde. KL foreslår derfor, at ordningen breddes ud til

Dato: 24. november 2021

Sags ID: SAG-2021-05693
Dok. ID: 3151154

E-mail: MRHA@kl.dkMR
HA@kl.dk
Direkte: 3370 38683370
3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København
SWeidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 9

en fosforindsatsordning, hvor der gennemføres indsatser mod fosforkilder i hele oplandet til et vandområde. Indsatser kan for eksempel være fosforådale, sedimentationsbassiner ved store dræn, overrisling med drænvand, åbning af dræn og ekstensivering af landbrugsareal.

Derudover foreslår KL, at man helt grundlæggende vurderer betingelserne for ordningen på ny, så der også i praksis kan komme nogle målrettede fosfor-projekter i det åbne land. I dag er der stort set ikke søgning på ordningen fosforvådområder, fordi projekterne ikke kan realiseres inden for ordningens bestemmelser. Det skyldes bl.a., at det er vanskeligt at afgrænse områderne, hvilket påvirker omkostningseffektiviteten, og at der ofte sker fosforfrigivelse første år ved vådlægning, hvilket den nuværende ordning ikke tager højde for.

Generelt ift. alle indsatserne under ordningen vandprojekter:

Som nævnt under afsnittet "*Generelle bemærkninger*", så foreslår KL, at betingelserne i de EU-finansierede tilskudsordninger under ordningen "*Vandprojekter*" bliver gjort mere attraktive, når de senere skal specificeres.

Tilskud til arkæologiske forundersøgelser under ordningen Vandprojekter
CAP-planen adresserer ikke behovet for at få dækket eventuelle udgifter til arkæologiske forundersøgelser og udgravning i forbindelse med udtagningsprojekter under ordningen Vandprojekter. I vådområdeaftalen for 2017-2021 mellem staten og KL af 22. december 2016, som udløber ved udgangen af i år, står det angivet, at kommunernes eventuelle omkostninger til arkæologiske forundersøgelser kan dækkes af LDP-midler, mens udgifter til arkæologiske undersøgelser søges dækket gennem en national tilskudsordning, der blev administreret af den daværende Styrelse for Vand- og Naturforvaltning (SVANA). KL foreslår, at CAP-planen 2023-2027 ligeledes forholder sig til eventuelle omkostninger til arkæologiske forundersøgelser og fund i forbindelse med projekter under ordningen Vandprojekter.

5.3.2 Engangskompensation

Med de ambitiøse mål, der er sat for udtagning af landbrugsjord, i Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021 er det afgørende, at der er fokus på at lave attraktive ordninger for alle typer af lodsejere. Det er en forudsætning for, at målene bliver indfriet.

KL har tidligere efterspurgt muligheden for engangskompensation og vil derfor gerne kvittere for, at det indføres med CAP plan 2023-2027. Engangskompensation indføres imidlertid som erstatning for det hidtidige 20-årige fastholdelsestilskud – og ikke som supplement til denne ordning. Engangskompensation er ofte attraktivt for små lodsejere og fritidsbrug, mens større landbrug, der drives erhvervsmæssigt, vil have en skattefordel af at anvende det 20-årige fastholdelsestilskud i stedet. Der er derfor brug for begge instrumenter, og KL vil derfor opfordre til, at CAP-planen justeres, så der bliver adgang til begge instrumenter i udtagningsordningerne.

5.3.6 Minivådområder

KL bakker fuldt ud op om, at der skal sikres synergi mellem denne ordning og de øvrige ordninger, som giver tilskud til udtagning af landbrugsjord og vandløbsindsatser. Erfaringerne fra den eksisterende minivådområdeordning viser, at et minivådområde i et opland kan komme til at blokere for projekter med større effekt. Det er særdeles u hensigtsmæssigt i forhold til de mål,

Dato: 24. november 2021

Sags ID: SAG-2021-05693
Dok. ID: 3151154

E-mail:
MRHA@kl.dk
HA@kl.dk
Direkte: 3370 38683370
3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København
S
Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 9

som ordningerne er sat i verden for, og det påvirker ofte omkostningseffektiviteten negativt. Koordinering mellem projekterne kan styrkes ved at give de tværkommunale VOS'er en koordinerende rolle på tværs af relevante aktører og interessenter i de enkelte hovedvandoplande, som der er foreslået i under afsnittet "Generelle bemærkninger" og som flugter med det fælles forslag fra DN, L&F og KL af 21. maj 2021, som tidligere er nævnt.

5.3.7 Privat skovrejsning

KL vil gerne kvittere for, at kommunerne – som efterspurgt i KL's høringssvar til Landdistriktsprogrammet 2022 – med Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021 og den justerede CAP-plan 2023-2027 får adgang til at søge om tilskud til skovrejsning.

5.1.6. Eco-scheme for ekstensivering med slæt

Som nævnt i KL's høringssvar vedrørende udmøntningen af EU's landdistriktsprogram i Danmark i overgangsåret 2022, hvor en lignende ordning er indføjet i Landdistriktsprogrammet 2022 som en overgangsordning, så er KL umiddelbart positiv over for ordningen, fordi den kan bidrage til, at der hurtigt bliver taget nogle lavbundsarealer ud. KL mener dog, at det er vigtigt, at ordningen bliver fulgt op med gode incitamenter til, hvorfor der skal arbejdes videre med en senere permanent udtagning, hvor arealet omdannes til vådområde. Hvis lodsejerne får en bedre kompensation i denne ordning end under de permanente udtagningsordninger, så vil de ikke være med i de store udtagningsprojekter. Denne ordning styrker derfor behovet for at gøre betingelserne for de permanente udtagningsindsatser under ordningen "Vandprojekter" mere attraktive for kommunerne og lodsejerne, når de skal specificeres nærmere. Dette gælder i øvrigt alle de nye eco-schemes.

2. Natur og biodiversitet

Kommuner går snart ind i 3. planperiode i forhold til Natura 2000-planlægningen, der har til formål at beskytte de udpegede Natura 2000-områder, som indeholder nogle af Danmarks største og mest værdifulde naturområder. Forslag til nye Natura 2000-planer forventes at blive sendt i høringen inden udgangen af året, og de følger op på de forpligtigelser, som Danmark har i forhold til EU's naturdirektiver, herunder EU's biodiversitetsstrategi for 2030. Udfordringen er, at både kommuner og lodsejere mangler redskaber til følge op på planerne, og langt hovedparten af den statslige støtte til naturpleje finansieres via EU's landbrugsstøtte til Danmark, som ikke indeholder nogle ordninger, som er målrettet den sårbare natur. Der mangler særligt midler til at beskytte og udvikle den lysåbne natur. Generelt set mener KL, at der mangler ordninger, som reelt kan fremme den grønne dagsorden inden for natur, som også er en del af formålet for EU's fælles landbrugspolitik.

5.3.1. N2000 pleje af græs- og naturarealer

Der lægges op til, at den eksisterende tilskudsordning til pleje af græs- og naturarealer videreføres uændret. Skal Danmark leve op til EU's biodiversitetsstrategi og sikre god naturtilstand i Natura 2000-områderne, så mener KL derfor, at der er behov for, at der afsættes flere midler til ordningen, og at tilskudsbetingelserne gøres mere biodiversitetsvenlige. For eksempel er der behov for, at ordningen gøres mere attraktiv for dyreholdere, og at der fastsættes støttesatser, som giver økonomiske incitamenter til mere naturnære og ekstensive græsningsformer.

Dato: 24. november 2021

Sags ID: SAG-2021-05693
Dok. ID: 3151154

E-mail: MRHA@kl.dkMR
HA@kl.dk
Direkte: 3370 38683370
3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København
SWeidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 9

Som støttesatserne er fastsat i dag, gives der et økonomisk incitament til at gennemføre en mere intensiv drift af arealerne. Arealer, der også modtager basisindkomststøtte, opnår samlet op mod 1.000 kr. mere pr. hektar. Hvis ordningen reelt skal bidrage til øget biodiversitet, er der derfor behov for, at der indføres en attraktiv støttesats til de ekstensivt drevne naturarealer. Arealer uden basisstøtte skal have et tilskud på mindst 3000 kr. pr. ha., hvis det skal gøres økonomisk attraktivt at arbejde målrettet med at beskytte den sårbare natur. KL foreslår følgende ændringer af ordningen, som efter KL's vurdering vil kunne understøtte øget biodiversitet på arealerne:

- Indførelse en højere støtte til arealer, som ikke modtager grundbetaling, på minimum 3000 kr. pr. ha.
- En kontrolform, som kan fungere for arealer med helårsgræsning
- Mulighed for at søge græsningstilskud til arealer, der er nyomlagte fra dyrkningsjord til varig natur.
- Mulighed for at inkludere arealer med skov, krat og søer i et plejegræstilsagn.
- Senere kontrol for arealer med høslæt.

4.5.13 Søjle 2: Engangskompensation (5.3.2)

Det bør være muligt at få kompensation for at omlægge agerjord til natur i Natura 2000-områder. Det er altafgørende for at nå i mål med Natura 2000-planerne. Særligt i forhold til de lysåbne habitatnaturtyper.

5.3.3. N2000 biodiversitetsskov

Gode intentioner, men fare for, at den bliver for bureaukratisk.

5.3.11. N2000 rydning/hegning

Umiddelbart positivt, at ordningen er blevet målrettet natur i Natura 2000-områder. Men KL mener, at den konkrete ordning bør suppleres med et krav om, at lodsejeren skal koordinere med kommunen i forbindelse med ansøgningsprocessen, så man sikre, at rydningen understøtter en gunstig pleje af den beskyttede natur og bidrager til at opfylde gunstig bevaringsstatus af habitatnaturtyperne og arterne på udpegningsgrundlaget.

Øvrige tiltag, der skal bidrage til biodiversitet

CAP-planen 2023-2027 indeholder nye generelle krav og støttemuligheder, som skal give landbrugere incitament til at etablere mindre biodiversitetsskabende elementer på produktionsfladen. Det er KL som udgangspunkt positiv over for, fordi et mere divergerende landskab er godt for biodiversiteten. KL mener dog, at der i udformningen af de konkrete ordninger er behov for, at der er fokus på, at ordningerne ikke kommer til at skabe incitamenter for lodsejeren til at nedlægge eksisterende småbiotoper for så at oprette nye, eller at ordningerne ikke bliver en barriere for, at landbrugere vælger at udtage arealer permanent, som ikke er egnede til landbrugsdrift, ved at indgå i større kollektive udtagningsprojekter.

Indførelse af Bruttoarealmodellen

Som udgangspunkt er KL positiv over for indførelse af bruttoarealmodellen, der har til formål at skabe øget biodiversitet og et mere divergerende landskab. KL er dog bekymret for, om modellen er blevet for bureaukratisk og rigid, så det ikke længere er attraktivt for landbrugere at gøre brug af modellen. Samtidig er KL bekymret for, om brug af modellen kan anvendes til, at der bliver godkendt landbrugsdrift på arealer med beskyttet natur. Enten fordi kortmateriale i forhold §3-registreringer og diger ikke bliver inddraget i

Dato: 24. november 2021

Sags ID: SAG-2021-05693
Dok. ID: 3151154

E-mail: MRHA@kl.dkMR
HA@kl.dk
Direkte: 3370 38683370
3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København
SWeidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 9

sagsbehandlingen, eller fordi digerne og den beskyttede natur ikke er blevet kortlagt. Derfor foreslår KL, at det skrives ind i vejledningen, at arealer, der var beskyttet af lovgivningen, før de blev udlagt som eco-schemes eller arealer uden aktiviteter jf. Bruttoarealmodellen, stadig er beskyttet, når aftalen om de pågældende ordninger ophører.

GLM 8: Udlægning af mindst 4 pct. ikke-produktive elementer på omdriftsarealer, bevarelse af landskabstræk og forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid

Det skal sikres, at kravet ikke indirekte bliver en barriere for, at lodsejere vælger at indgå i et kollektivt permanent udtagningsprojekt, fordi de er nødsaget til at have arealer til at opfylde GLM 8-kravet.

5.1.7 Eco-scheme biodiversitet og bæredygtighed

Med CAP-planen kan landbrugeren til en vis grad komme uden om eller opfylde GLM 8-kravet, hvis landbrugeren indgår i en forpligtelse under eco-scheme om at udlægge mindst 7 pct. ikke-produktive elementer på omdriftsarealer. Kort sagt, landbrugeren kan få støtte til at opfylde GLM 8-kravet. Hvis lodsejerne får en bedre kompensation i denne ordning end under de permanente udtagningsordninger, så vil de ikke være med i de store udtagningsprojekter. Indførelsen af eco-schemes øger derfor behovet for at gøre betingelserne for de permanente udtagningsindsatser under ordningen "Vandprojekter" mere attraktive for kommunerne og lodsejerne, når de skal specificeres nærmere. Endelig er det KL's vurdering, at ordningen kan have en skadelig effekt for biodiversiteten, hvis ikke både eksisterende og nye småbiotoper på denne type arealer kan tælle med i ordningen, fordi det kan skabe incitament til at nedlægge eksisterende småbiotoper for så at oprette nye.

3. Udvikling af landdistrikterne

5.3.13 Lokale aktionsgrupper (LAG)

KL bakker op om de politiske målsætninger om at skabe bedre balance i Danmark og gøre det attraktivt at leve og arbejde i hele landet. Vi bakker dermed også op om at fremme udviklingen i landdistrikterne, herunder at det er vigtigt med fortsat støtte til fastholdelse af lokale arbejdspladser, lokale fritidstilbud mv. Det fremgår, at Landdistriktspuljen bl.a. yder tilskud til forsøgsprojekter, projekter på de små øer, forskningsprojekter, projekter i områder med landvindmøller og til projekter rettet mod frivillige aktører i landdistrikterne. Det er KL's vurdering, at puljemidlerne gør gavn i landdistrikterne og bidrager med ny viden og nye måder at udvikle lokalsamfundene på. Puljestyringen har dog den slagside, at mange projekter må stoppe, når projektfiansieringen ophører, og der ikke kan findes nye midler til fortsat drift. Derfor kan der med fordel arbejdes med at finde nye langsigtede investerings- og finansieringsformer, der kan hjælpe succesfulde projekter videre efter puljefiansieringens ophør.

Det er KL's udgangspunkt, at man lokalt er bedst til at vurdere, hvad der skal til for at gøre et lokalområde mere attraktivt at bo, leve og arbejde i. Derfor er det også centralt for KL, at puljemidlerne udmøntes i tæt dialog med de lokale aktører, og at de administrative procedurer både for ansøgning og administration af midlerne fra såvel landdistriktspuljen som LAG er så lidt bureaukratiske som muligt.

Dato: 24. november 2021

Sags ID: SAG-2021-05693
Dok. ID: 3151154

E-mail: MRHA@kl.dk
MRHA@kl.dk
Direkte: 3370 38683370
3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København
S
Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 9

I er meget velkomne til at vende tilbage til KL, hvis I ønsker uddybning, konkretisering eller dialog på baggrund af KL's hørings svar.

Med venlig hilsen

Maria Ramsgaard Hansen
Chefkonsulent, Center for Klima og Erhverv
KL

Dato: 24. november 2021

Sags ID: SAG-2021-05693
Dok. ID: 3151154

E-mail: MRHA@kl.dkMR
HA@kl.dk
Direkte: 3370 38683370
3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København
SWeidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 9 af 9